

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

YTTRANDE 2020-03-24 Dnr S2019-05353/FST

Socialdepartementet 103 33 Stockholm

Remissyttrande gällande Språkplikt — Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd (diariennr S2019-05353/FST)

Sammanfattning

Arbetsmarknads och socialnämnden i Ljusdal kan förstå tankebanorna kring att föreslå ett krav på språkinläring - utifrån att språket är en viktig väg till studier, sysselsättning och självförsörjning. Dock finns möjligheten till att villkora ekonomiskt bistånd med ett deltagande i kompetenshöjande verksamheter *redan*, enligt vårt förmenande, i 4 kap 4 § SoL. Det nu aktuella förslaget kommer därmed enligt vår förvaltning inte att förändra kravet på en *individuell bedömning*, kring vad som går att kräva i fråga om motprestationer av individer som uppbär försörjningsstöd.

Det är således svårt att se hur den nya lydelsen kommer medföra någon praktisk skillnad i socialtjänstens arbete.

Bakgrund

I denna promemoria föreslås att det införs ett tillägg i 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) om att den enskilde vid behov ska delta i grundutbildning i svenska för att anses stå till arbetsmarknadens förfogande, en så kallad språkplikt.

Syftet med tillägget om språkplikt anges vara att för den enskilde tydliggöra vikten av att delta i språkutbildning för att därigenom förbättra möjligheten att få ett arbete och att etableras i Sverige.

Övervägande från Arbetsmarknads- och socialnämnden Ljusdals kommun

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Orsakerna till nyanländas svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden är flera och ofta komplicerade. Hit hör förutom språksvårigheter också, bland annat, en högt reglerad

arbetsmarknad, psykiska och fysiska åkommor utifrån traumatiska upplevelser och en utbildningsnivå som i många fall inte matchar jobbutbudet på den svenska arbetsmarknaden. Dessa senare nämnda hinder drabbar dock inte bara nyanlända utan även en växande grupp ”etniska svenskar”.

Att generellt skärpa arbetslinjen i rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen är möjlig på sin plats. Grundprincipen för all lagstiftning är dock att den ska vara rättvis och lika för alla. En individ som har uppehållstillstånd i Sverige ska utifrån övrig gällande lagstiftning i allmänhet likabehandlas både i fråga om rättigheter samt skyldigheter – detta alltså oavsett om individen är född i Sverige med svenska föräldrar eller nyligen fått sitt uppehållstillstånd.

Vi kan utifrån den svenska politiska kontexten förstå tankebanorna kring förslaget om ett krav på språkinläring - utifrån att språket är en viktig väg till studier, sysselsättning och självförsörjning. Att kunna ställa krav, i syfte att den som har brister i svenska språket som sitt primära arbetshinder, skall delta i kompetenshöjande aktiviteter för att förbättra sina språkkunskaper - är givetvis en viktig aspekt. Det kan framstå som en självklarhet att denna typ av krav borde ställas.

Dock - som Socialdepartementet själva skriver i remissen så är ”*kunskapen om hur vanligt det är att socialtjänsten ställer krav på deltagande i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (SFI) för den som har försörjningsstöd bristfällig*”. Vi vill därför särskilt tydliggöra att denna typ av relevanta krav ställs, och har ställts, sedan länge i Ljusdals kommun.

Möjligheten till att villkora ekonomiskt bistånd med ett deltagande i kompetenshöjande verksamheter finns redan enligt vårt förmenande i 4 kap 4 § SoL, och denna möjlighet har också nyligen utökats. Det nu aktuella förslaget kommer därmed enligt förvaltningens bedömning inte att förändra kravet på en *individuell bedömning*, kring vad som går att kräva i fråga om motprestationer av individer som uppbär försörjningsstöd. Det är svårt att se hur den nya lydelsen kommer medföra någon praktisk skillnad i socialtjänstens arbete.

Skulle den förslagda förändringen gå igenom vill Ljusdals kommun också påminna om att det inom varje kommun troligast behövs göras ett förnyat arbete kring hur ett eventuellt ökat antal elever ska hanteras inom Komvux, såvida Komvux ska vara delaktiga i språkinläring under till exempel *föräldraledighet*.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Även behöver gällande lokala rutiner för återkoppling och uppföljning av närvaro ses över.

Enligt uppdrag

Kenneth Forssell
Förvaltningschef

§ 50

Dnr 00463/2019

Remiss gällande språkplikt - deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar

1. Antar remissvaret som sitt eget.
2. Remissvaret skickas till Socialdepartementet.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Regeringskansliet skickade för socialdepartementets räkning ut en remiss gällande språkplikt - deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd den 20 december 2019. Arbetsmarknads och Socialnämnden i Ljusdal var utsedd som en av remissinstanserna.

Remissen har lyfts i nämnden i januari för kännedom och ytterligare varit uppe för politisk diskussion till nämnden i februari. Förvaltningschef har också begärt och fått in yttrande från Rektor för Utvecklingscentrum som ansvarar för bland annat SFI (Svenska för invandrare) samt även från chef på Försörjningsstödseenheten.

Remissvar ska vara Socialdepartementet tillhanda senast den 27 mars 2020. Detta innebär att beslut behöver tas på sammanträdet den 24 mars med omedelbar justering.

Ur nämndens diskussion den 18 februari framkom att flera politiker såg positivt på förslaget.

Även SFI ser positivt med krav på språkinläring då de anser att det är en viktig väg till studier, sysselsättning och självförsörjning. Försörjningsstödsenheten avråder dock från det föreslagna tillägget. Möjligheten till att villkora ekonomiskt bistånd med ett deltagande i kompetenshöjande verksamheter finns redan i Socialtjänstlagen, hävdar man. Det nu aktuella förslaget kommer inte att förändra kravet på en individuell bedömning kring vad som går att kräva i fråga om motprestationer av individer som uppbär försörjningsstöd. Det är därför svårt att se hur den nya lydelsen kommer medföra någon praktisk skillnad i socialtjänstens arbete.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Datum
2020-03-24

Förvaltningschef har försökt väga samman de angivna synpunkterna i ett förslag till remissvar som biläggs tjänsteskrivelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad den 12 mars 2020
Remissyttrande daterat den 12 mars 2020
Protokollsutdrag ASN 2020-02-18 § 33
Missiv daterat den 20 december 2019
Promemoria daterad den 20 december 2019

Beslutsexpediering

2020-03-24

Socialdepartementet
Kommunstyrelsen för kännedom
Akt

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande